

"חינוך לכל הדעות"-אוגדן לעל יסודי אוגדן סדנאות להטמעה בחדרי מורים

מדינת ישראל, משרד החינוך,
המנהל הפדגוגי,
אגף א החינוך העל יסודי

מתוך תוכנית האלו"ם

שכבות ז-ט

דוגמה ושונה בינינו

מטרת היחידה:
-הגברת תחושת השייכות והלכידות החברתית של היחיד בקבוצה.
קהל היעד: שכבות העל ו' עד ט'

סדנה ו - "קו החיים"

חברג

שייכות ולכידות

מטרת יחידה זו:
-הגברת תחושת השייכות והלכידות החברתית של היחיד בקבוצה.
קהל היעד: שכבות העל ו' עד ט'

סדנה ג - לכידות חברתית מהי?
סדנה ד - לכידות בעין המצלמה
סדנה ה - פלייבק

חברג

היחיד והקבוצה

מטרת יחידה זו:
-העמקת ההיכרות בין חברי הקבוצה
-הרחבת המעגל החברתי של המשתתפים
קהל יעד: שכבות העל ז עד ט

סדנה א - רושם והיכרות
סדנה ב - אני בתוך הקבוצה

חברג

היחיד והקבוצה

לכידות חברתית היא תולדה של הסכמה על מטרות משותפות; תחושות של קרבה (אינטימיות) בקרב חברי הקבוצה, אינטרסים וגורמים אחרים, המביאים את חברי הקבוצה לידי יחסי גומלין אינטנסיביים לאורך זמן. בלשון יום-יום מזוהה הלכידות עם "רוח הצוות", המקלה על חבריה לעמוד בפני לחצים מבחוץ ובפני מתחים פנימיים העלולים לפגוע ביכולתה של הקבוצה להשיג את יעדיה (בר חיים, 1994, ע' 29).

אוגדן סדנאות זה יסייע לכם בהטמעת הנושא לתלמידים. תוכלו למצוא סדנאות ומערכי שיעור שונים. כל סדנה עומדת בפני עצמה ותוכלו לבחור בסדנאות המתאימות לחדר המורים שלכם.

בהצלחה,

היחיד והקבוצה

מטרות יחידה זו:

-העמקת ההיכרות בין חברי הקבוצה
-הרחבת המעגל החברתי של המשתתפים

קהל יעד: שכבות הגיל ז עד ט

סדנה א - רושם והיכרות

סדנה ב - אני בתוך הקבוצה

סדנה א : רושם והיכרות - מהלך הפעילות

ציוד:

דף A4, כלי כתיבה, סרט הדבקה ומכשיר להשמעת מוסיקה (סלולרי)

מהלך הפעילות:

1. התלמידים ידביקו דף A4 על גבם. בחלק העליון של הדף התלמידים יכתבו את שמם.
2. המורה תפעיל מוסיקה לבחירתה והתלמידים יסתובבו בחזר.
3. בזמן שהמוזיקה נפסקת על כל תלמיד לעצור ולבחור את התלמיד הקרוב אליו ביותר, ולרשום על גבו מילים המייצגות רושם חיובי כלפיו.

חזרה למליאה ודיון:

איך הייתה לכם הפעילות?

ממה הופתעתם שכתבו לכם?

מה ריגש אותכם שכתבו לכם?

חזרה

סדנה א : רושם והיכרות - נקודות להרחבה בדיון

בחלק זה תוכלו לקיים שיח מעמיק סביב הסוגיות הבאות:

❖ בחיי היום לעיתים אנחנו מתרשמים מאנשים באופן שלילי בגלל תפיסות/מנהגים/אמונות פוליטיות/שירות

צבאי/צבע עור/גזע/מין/ נטייה מינית ועוד.

❖ השונות שלנו מבורכת.

❖ התרשמות והסקת מסקנות בנוגע לאדם/קבוצה ללא היכרות מוקדמת וכיצד הן יכולות לפגוע בהם בהיבט האישי

והחברתי.

סיכום:

❖ גם בתוך השונות שלנו יש לנו מכנה משותף.

לדוגמא: חבר משותף, מדינה משותפת, משפחה משותפת, קבוצת כדורגל שאנחנו אוהדים,

בדיחות דומות שמהן אנחנו צוחקים, דברים משותפים שמכעיסים אותנו, אהבות משותפות,

העדפות משותפות, עבר מדיני משותף, אבל ושכול משותפים, שמחה משותפת ועוד.

❖ חוסר הסכמה בנושאים רבים הוא לגיטימי.

❖ חוסן חברתי=לכידות החברתית

סדנה ב: אני בתוך קבוצה

שלב א- **קרוסלה: חלוקה למעגל פנימי וחיצוני:** (משימה קבוצתית)

-התלמידים יתחלקו ביניהם למעגל פנימי ומעגל חיצוני.

-המורה יקרא בכל פעם היגד אחר מתוך רשימת ההיגדים.

-הנחיה לתלמידים: שוחחו על ההיגד ביניכם. ברגע שישמע סימן-על המעגל החיצוני לזוז כסא אחד ימינה.

קישור לדף היגדים למנחה

שלב ב-דיון בעקבות הפעילות:

❖ כיצד הרגשתם במהלך תרגיל?

❖ כיצד הרגשתם כשחשבתם על עצמכם בתוך קבוצה?

❖ מפני מה אתם חוששים כשאתם נמצאים בקבוצה?

❖ כיצד לדעתכם, אנשים יכולים לשמור על יחסים טובים גם כשדעותיהם שונות?

שלב ג- סיכום:

כל אחד הוא עולם ומלואו ואנו לומדים כל הזמן לראות וללמוד אחד על השני וכל הזמן לומדים דברים חדשים.

דף היגדים למנחה

- זיכרון נעים שיש לי הקשור לשייכות לקבוצה.
- איך לדעתי מרגישים כששייכים לקבוצה.
- כשזרים פוגשים אותי לראשונה הם מתרשמים ש...
- אני מרגיש את עצמי מחוץ לקבוצה כאשר...
- אני יכול לתרום לקבוצה ב...
- כאשר אני נמצא בקבוצה חדשה (לדוגמא: שירות לאומי/מכינה/צבא) ואני מתרשם שאחד מחברי הקבוצה חביבה או נחמדה אני...
- כשאני מרגיש מצד אחד מחברי הקבוצה חוסר אהדה אני...
- קשה לי בקבוצה כש...
- אני מרגיש טוב בקבוצה כאשר...
- כאשר אני מרגיש בקבוצה שאני מציג דעות והשקפת עולם מנוגדות לאחרים, זה גורם לי להרגיש... ולפעול...
- נסה להיזכר בפער בתפיסות שלכם לבין חבר/בן משפחה. אם הייתי חוזר בזמן הייתי מציעי לעצמי...
- כיצד לדעתכם ניתן לשמור על יחסים טובים כשיש שוני בדעות בין אנשים.

שייכות ולכידות

מטרת יחידה זו:

-הגברת תחושת השייכות והלכידות החברתית של היחיד בקבוצה.

קהל היעד: שכבות הגיל ז' עד ט'.

סדנה ג – לכידות חברתית מהי?

סדנה ד – לכידות בעין המצלמה

סדנה ה – פלייבק

סדנה ג: מבוא ללכידות חברתית

ציוד: כדור צמר

פתיח: בפעילות זו נתרגל, נעמיק ונחקור את המושג לכידות חברתית.

לכידות חברתית מהי?

❖ תולדה של קשרים, משיכה הדדית, אינטרסים וגורמים אחרים, המביאים את חברי הקבוצה לידי יחסי גומלין אינטנסיביים לאורך זמן.

❖ בלשון יום-יום מזוהה הלכידות עם "רוח הצוות", המקלה על חבריה לעמוד בפני לחצים מבחוץ ובפני מתחים פנימיים העלולים לפגוע ביכולתה של הקבוצה להשיג את יעדיה.

שאלה למחשבה:

באיזה זירות אנחנו פוגשים את המושג לכידות חברתית ?

❖ דוגמאות : עדות/ מגזרים/ במשפחה/ בצבא / פעולות התנדבות / תחומי עיסוק/ אג'נדה / סגנון אכילה (לדוג' -טבעוני/

קטגוני/ צמחוני ועוד)/דעות פוליטיות ועוד

❖ הצעה : לכתוב על הלוח את התשובות של התלמידים.

מהלך הפעילות:

מבנה: על התלמידים להסתדר במעגל.

המשתתף הראשון שמחזיק את כדור הצמר משתף בדבר המאפיין אותו (תכונה/ סממן אישיותי ועוד).

משתתפים שיש להם מאפיין דומה מרימים את היד והמשתתף המחזיק בכדור הצמר בוחר באחד מהם.

המשתתף הנבחר משתף בדבר המאפיין אותו וכן הלאה.

באופן זה ייווצר מארג בין כל חברי הקבוצה שמייצג את החיבורים ואת הלכידות החברתית שיש בתוך הדומה והשונה.

דיון:

❖ כיצד הרגשתם בפעילות?

❖ אילו דברים גיליתם על חבריכם שלא היו ידועים לכם?

❖ כיצד הרגשתם כשחבר הביע הזדהות אתכם? האם זה הפריע לכם? האם אהבתם את זה? מישהו רוצה לשתף על סיטואציה דומה בחיי היום

יום?

סיכום:

● החיבורים והשוני יוצרים בינינו את השלם ואת הלא מושלם.

● אנחנו שווים ושונים.

סדנה ד: זום IN על לכידות חברתית

פתיח: בפעילות זו נתרגל, נעמיק ונחקור את הזירה הוויזואלית של לכידות חברתית.

- לכידות חברתית היא מענה לחוסן חברתי למדינה שלנו.
- לכידות חברתית שומרת על האינטרסים המשותפים שלנו כאזרחים במדינת ישראל.
- לכידות חברתית מסייעת לנו לראות ולהתחשב בזולת.

מהלך הפעילות: לכידות חברתית בראי הצילום.

התלמידים יתבקשו לצלם תמונה, המאפיינת ומציגה לכידות חברתית מנקודת מבטם.

לתשומת לב:

- במידה ויהיו תלמידים המעוניינים לצייר, הם יכולים לצייר במקום לצלם.
- ניתן לצלם בזווית מסוימת כגון: מלמעלה ומלמטה, להוסיף פילטרים, להוסיף הנפשה לתמונה ועוד

דיון:

❖ איך הרגשתם ?

❖ מה היה חשוב לכם שיהיה בתמונה?

❖ תארו במילים שלכם מה צילמתם?

❖ אם הייתם מעלים את התמונה לפייסבוק/ אינסטגרם, איזה פוסט הייתם כותבים?

הרחבת הפעילות : משחק התאמה:

שלב א': המורה מציגה את התמונות שנשלחו אליה.

שלב ב': משחק התאמה- התלמידים מנחשים מי צילם את התמונה.

שלב ג : שאלות לדיון:

- מה מיוחד בעיניכם בתמונות שצולמו?
- איזה מסר התמונות מעבירות לצופה?
- אם התמונות היו מתפרסמות באינסטגרם/ ברשת אילו תגובות הן היו מקבלות לדעתכם?

סיכום:

- השונות בצילום: זוויות, פרטים ופרשנות שונה מאדם לאדם.
- הדעות, המחשבות, נטייה פוליטית, העדפות, טעם ועוד שונים מאדם לאדם.
- השונה והדומה מאפשרים לנו להמשיך כחברה ישראלית מלוכדת.

סדנה ה : לכידות חברתית בראי הפלייבק

ציוד: כלי כתיבה, פתקיות.

פתיח: בפעילות זו נתרגל, נעמיק ונחקור את הלכידות החברתית בראי הפלייבק.

מה זה פלייבק?

-פלייבק הוא מושג מעולם התיאטרון.

-חלק מהתכלית של תיאטרון הפלייבק היא להעניק מקום לרגעים ולסיפורים של חיינו על הבמה.

-הדרמה בחיינו, קונפליקטים, רגעים כואבים וקשים לצד רגעים מספקים ומאושרים- ראויים מספיק בכדי להיחשף בפני הקהילה.

-כאשר אנו מספרים רגע מחיינו וחושפים אותו אנו למעשה מעניקים לו משמעות.

מהלך הפעילות:

-המשתתפים יתבקשו לכתוב על פתקית במילה אחת משמעות נוספת, העולה בראשם, כאשר הם שומעים את צמד המילים "לכידות חברתית".

-המורה תאסוף את הפתקיות ותכניס לקופסה.

-המורה תבקש שני מתנדבים שהתיישבו בקדמת המעגל .

-מתנדב א' יתבקש לשחק את דמותו של אלאדין ומתנדב ב' יתבקש להיות ג'יני.

הסיטואציה שמציגים לתלמידים:

אלדין פוגש לראשונה את ג'יני כשיצא מהבקבוק. ג'יני מבשר לו כי הוא זכאי למשאלה אחת בלבד (בעבר היה ניתן לבקש שלוש משאלות,

אך יש קיצוצים במערכת)

- כל מתנדב בתורו יוציא פתקית מהקופסה.

- המילים בפתקית ישמשו לשיח בין אלדין לג'יני.

שאלות דיון:

-שאלה למתנדבים: איך הרגשתם? מה למדתם על עצמכם? על האחר?

-שאר הכיתה: איך הרגשתם כשצפיתם בחברים בתוך הסיטואציה? מה חשבתם?

-שאר הכיתה: למה לדעתכם, אנו זקוקים "בחיים האמיתיים" בכדי להגשים את החזון

של "לכידות חברתית" בימים אלה?

סיכום:

-חשוב לנו כחברה לשמור על לכידות חברתית.

-החוסן החברתי שלנו תלוי בלכידות.

דומה ושונה בינינו

מטרת היחידה:

-הגברת תחושת השייכות והלכידות החברתית של היחיד בקבוצה.

קהל היעד: שכבות הגיל ז' עד ט'

סדנה ו – "קו החיים"

סדנה ו' : "קו החיים"

הכנה לקראת הפעילות:

- מספר ימים לפני הפעילות יש לשלוח לכל התלמידים בכיתה קובץ של רצועה/ ציר, עם קו במרכזה, שעליהם למלא לפני השיעור.
- על התלמידים להפוך את הקו לציר כרונולוגי של חייהם, לסמן עליהם את השנים מרגע היוולדם ועד היום.
- התלמידים יתבקשו לסמן על הציר חמש נקודות שבהם הרגישו לכידות חברתית:
- דוגמאות: הזדהות עם חברים בניצחון של קבוצת כדורגל שהם אוהדים, שירת המרפסות בקורונה, שכול, שמחה ועוד.

מהלך הפעילות: - יש לחלק את התלמידים לזוגות/ שלשות

- התלמידים ישתפו את האחרים בציר החיים שהכינו, המתאר אירועי לכידות חברתית.
- התלמידים יזהו צירים עם אירועים משותפים משמעותיים? במידה וכן, הם יחלקו טיפים או עצות ביניהם.

דיון במליאה:

- מה היו הנקודות הדומות והשונות שמצאתם?
- מה למדתם על חבריכם?
- מה למדתם על עצמכם?

סיכום:

- ❖ לכידות חברתית מאפיינת אירועי עבר שלנו כפריטים וכחברה.
- ❖ לכידות חברתית מעצבת את החברה ומפתחת חוסן חברתית חזק ויציב.

שלב 1:

הפעלה: אישית / זוגית / קבוצתית

שלב 2:

דיון וסיעור מוחות

שלב 3:

סיכום ונקודות לחשיבה

חזרה

לסיכום:

הצגנו מספר פעילויות בנושא של לכידות חברתית.

על מנת להטמיע את הנושא יש לשוחח על הנושא בכל הזדמנות שמתאפשרת.

התלמידים צריכים לפגוש את המושג בכמה זוויות והיבטים שונים.

זכרו: חשוב שבכל פעילות יהיו שלושה השלבים: הפעלה, דיון וסיכום.